

خصوصی سازی پروژه های عظیم با استفاده از فرم BOT

امیررضا حدادی^۱

۱- کارشناس مهندسی عمران، دانشگاه شمال amir.r.haddadi@civillae-sua.ir

چکیده

یکی از روش های نوین در بحث مدیریت پروژه، روش فرم BOT می باشد که قالبی خواص جهت تعاملی بهتر بین بخش خصوصی و دولتی را معرفی می نماید. BOT برگرفته شده از سه کلمه ساخت، بهره برداری، انتقال (Build, Operate, Transfer) بوده و به عنوان روشی برای کاهش مسئولیت دولت معرفی گشته است، که انتقال مسئولیت به بخش خصوصی را در نهایت موجب می شود. در این مقاله برای کسب اطلاعات بیشتر در زمینه پروژه های BOT، ابتدا به معرفی بخش های مختلف قرارداد و روش انجام پروژه می پرداخته و در ادامه به شناسایی ریسک، عوامل ایجاد ریسک و معیار موفقیت در پروژه BOT که با استفاده از بررسی مثال ها و پروژه های صورت گرفته با فرم BOT انجام شده اند، اشاره خواهد شد. باشد تا با شناخت بهتر فرم BOT مدیریت بهتر در انجام پروژه های عظیم و تعاملی بهینه بین بخش خصوصی و دولتی جهت رشد حاصل شود.

واژه های کلیدی: بخش خصوصی، مدیریت ریسک، پروژه BOT، دوره واگذاری پروژه، معیار موفقیت BOT

۱- مقدمه

در مورد استفاده از پروژه های BOT می توان گفت که یک سرمایه گذار بخش خصوصی یا یک گروه از سرمایه گذاران در قالب کنسرسیوم سرمایه را برای ساخت یک سازه عظیم فراهم و سپس آن را نگهداری و سرپرستی می نمایند، برای یک مدت زمان امتیاز بهره برداری از آن پروژه از سوی دولت به آنها سپرده می شود یعنی سرمایه گذار سازه مربوطه را احداث و سپس در یک بازه زمانی (دوره واگذاری) از پیش تعیین شده مورد بهره برداری قرار داده و سپس پروژه را در انتهای دوره واگذاری از دریافت عوارض خارج نموده و به دولت منتقل می نماید.

دوره بازگشت مناسب برای یک پروژه BOT می تواند هم دولت و هم بخش خصوصی را از مخاطرات محافظت نماید. عموماً دوره واگذاری طولانی برای سرمایه گذار خصوصی مفیدتر خواهد بود و از سوی دیگر در شرایطی که دوره واگذاری بسیار کوتاه شود سرمایه گذار ممکن است از پیشنهاد قرارداد منصرف و یا مجبور گردد نرخ خدمات را در دوره بهره برداری پروژه به جهت بازگشت هزینه های سرمایه گذاری افزایش دهد. لذا به این شکل ظرفیت ریسک به خاطر دوره واگذاری کوتاه به سمت مصرف کنندگانی که قصد استفاده از آن تسهیلات را دارند سوق می یابد. [۱]

این روش را می توان به عنوان یکی از روشهای جدید و مثرتر خصوصاً سازی نام برد که مشارکت فعال بخش خصوصی را در احداث و توسعه پروژه های زیربنایی به همراه دارد. از جمله مزایای این روش :

- ۱) کاهش و انتقال ریسک پروژه ها به بخش خصوصی
- ۲) تامین مالی پروژه های زیرساختی با استفاده از سرمایه بخش خصوصی